

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Notæ In Notas Willelmi Wendrockii Ad Ludovici Montaltii
Litteras, Et In Disquisitiones Pauli Irenæi Inustæ**

Fabri, Honoré

Coloniæ, 1659

§. II. Quid sit opinio Probabilis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39536

quentibus explicas: tuis vestigiis insistam, non sine copioso tuorum errorum spicilegio.

Quām porrò in Parochos Parisienses injuriosus sis, quibus tam enormia, per calumniam, opinor, ultrò affingis; vix oratione complecti possim: nec ipsi (saltem hoc mihi facile persuadeo) restituendæ actionum humanarum normæ operam navant. Quid enim ad illos attinet? longè diversæ Provinciæ obnoxii sunt. Quæ ad sacros ritus pertinet, ex homologesim, sacram synaxim, extremam unctionem, Matrimonium, diversas benedictiones salis, aquæ, panis, ovorum, exorcismos, exequias, sepulturam, puerorum ac rudium institutionem in primis doctrinæ Christianæ elementis, aliaque id genus, quibus Curionum munia comprehenduntur; his, opinor, Parochi Parisienses vacant: non verò definiendis ac restituendis doctrinæ morum & fidei regulis. Et si qui forte per ignorantiam, illud sibi munus arrogant, ac se se ingrant; suus erit haud dubiè vulgari parœmiæ locus: Ne sutor ultra crepidam.

§. T I.

Quid sit opinio Probabilis.

DE opinione probabili, parum probabiliter hoc loco differis: * ut vel inde verisimile reputem, ignorantia potius quām malitia te laborare. Tria Propositionum genera initio statim agnoscis, verarum scilicet, falsarum, & probabilium. Egregia sanè divisio, rudi etiam tyrone indigna. Quasi verò sententia probabilis, vera aut falsa non sit. Vis autem illam probabilem esse, cuius nec veritas, nec falsitas cer-

* Pag. 74. &c. 75.

tō percipitur. Quisquis ergo nihil penitus scit, innumeras habet probabiles sententias. Sic appositè ignorantiam à probabilitate non distinguis: in quo turpiter hallucinaris.

Nempe illa sententia probabilis est, quæ ratione probabili & gravi auctoritate nititur, & contra quam opposita etiam probabiliter refelluntur: equidem illius veritas aut falsitas certò non constat: multa enim sunt, quæ mentis humanæ oculus perspicuè non penetrat; appulsum tamen probabilis veritatis lumen omnino sufficit, ut mens probabilem assensum præbeat, cum aliqua licet formidine conjunctum. Quod autem multi, ut dicas, pro certis nonnulla venditent, quæ ne probabilia quidem, aut vicissim pro improbabilibus, quæ alioquin certa sunt; id paralogismo & nativæ hominum hallucinationi tribuendum: item quod uni probabile videatur illud ipsum, quod aliis improbabile reputat, vel negligentia, vel diligentia utriusque est. Niimirum sæpè accidit, ut vel ratio, vel solutio argumenti uni veniat in mentem, non vero alteri-

Neque id quod sub finem asseris, veritati consenteum est; ideo*, scilicet, *quidque tantum probabile judicari, quia veritas ignoratur.* Melius dixisses, illud esse probabile, quod probabilis duntaxat ratio persuadet: illa porrò ratio probabilis censetur, quæ ita mentem ad prudentem assensum movet, ut non necessariò trahat seu rapiat, sed liberum ei dissensum relinquat. Illud deinum probabile in moribus esse subiectis, quod tale videtur doctis, piis & acutis. Locum extrinsecum duntaxat adhibes, ab auctoritate petitum: sed cur illud acutis tertio loco subiectis? Quasi vero solidum ingenium hac in parte non sit acuto anteponendum. Cæterum Willelme hic tuam fidem imploro, putasne

* pag. 75.

Jansse-

Jansenistas Jesuitis doctiores esse, aut magis pios, quibus scilicet in sententiis probabilibus definie-
dis, majorem populus fidem habere debeat? Id tibi
forte arrogas. Agedum, doctiores illos, ut produ-
cas, velim. Appellabis statim Jansenium, Sancygira-
num, Arnaldum, auctores scilicet à S. Sede damna-
tos: Jesuitæ mille præstantiores pro tribus illis
adducent.

S E C T I O   I I.

De I. Probabilistarum axiomate.

*Probabilem omnem opinionem etiam falsam,
& Legi Divinæ contrarium, à peccato
coram Deo excusare.*

§. I.

Ejus falsitas ex S. Thoma demonstratur.

UT probes auctoritate Doctoris Angelici, erro-
neum illud axioma Parochorum Parisiensium,
scilicet opinionem probabilem falsam in jure natura-
li neminem peccato penitū eximere; primum lo-
cum adducis, ex quodlib. 8. art. 13. sed perperam
omnino: * si enim aliquis adhibet diligentiam, inquirens, an
habere plures præbendas sit licitum, nec invenit aliquid, quod
ipsum moveat, ad hoc, quod sit illicitum, ergo videtur, quod
sine peccato plures possit præbendas habere. At fieri potest,
ut sit contra legem divinam, habere plures præben-
das: igitur non peccabit, licet per ignorantiam con-
tra legem divinam faciat: igitur peccat, quando hæc
ignorantia est crassa, affectata, cum dubio conjun-

* Pag. 76. & 77.

D   *   Etia: